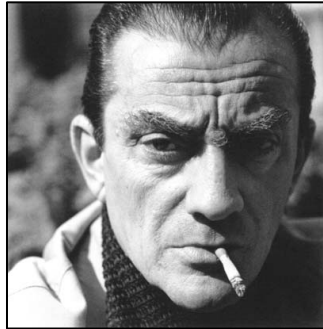

▣ Biografia i obra de Luchino Visconti

Luchino Visconti va néixer a Milà l'any 1906 en el si d'una família aristocràtica: era fill del duc Giuseppe Visconti di Modrone i de Carla Erba.

Durant la seva vida fou un gran amant de les òperes de Wagner, Verdi i Bethoven. Li agradava molt viatjar, els cavalls, i la literatura tan l'alemanya (Thomas Mann o Goethe), com la francesa (Proust), i també el teatre de Goldini; en resum era un gran entusiasta de l'art i de la cultura en general. Durant la seva joventut va ser decorador de sales teatrals i criador de cavalls, però també va tenir temps per a passar llargues temporades a l'estranger. Així, quan tingué trenta anys s'instal·là a París on conegué intel·lectuals i cineastes de la talla de Jean Cocteau, André Gide, Kurt Weil, Henry Bernsteien o Jean Renoir.

Però l'any 1940, en el context de la II Guerra Mundial, va retornar a Itàlia destacant com a col·laborador de la revista *Cinema*, que era el principal mitjà dels intel·lectuals italians per tal d'expressar la seva crítica contra el règim feixista de Mussolini; cal destacar que durant aquests anys de la II Guerra Mundial s'acostà ideològicament a posicions de l'esquerra, concretament al partit comunista italià.

Després de la guerra fou quan començà la seva carrera com a cineasta, i amb les seves primeres pel·lícules ja va aconseguir el reconeixement de crítica i públic. Va morir l'any 1976 deixant un extens llegat cinematogràfic.

Jo faig un cinema antropomòrfic afirmava Luchino Visconti. Aquesta frase defineix en poques paraules el llegat cinematogràfic d'aquest director. El seu, és un cinema fet a escala de l'home, i molt influït per la novel·la del segle XIX, així en les seves obres mostra com el cine té gran capacitat estètica, i alhora li permet elaborar autèntiques obres d'art; en *El Gatopardo* en tenim un clar exemple.

Tal i com mostra Laurence Schifano, en el seu llibre dedicat a aquest cineasta italià: *Luchino Visconti per a molts ha assolit el nivell d'esdevenir un clàssic de la cultura del segle XX, ja que les seves obres cinematogràfiques estan plenes de sensibilitat, i en elles principalment s'hi buscava una bellesa perduda en les èpoques passades*¹. La vida de l'autor influeix en la seva obra, alhora que a través de la seves pel·lícules podem descobrir la seva pròpia essència, l'art al servei de la busca d'un mateix.

El seu cinema inicial *Ossessione* o *La terra trema* s'inclou dins la corrent del neorealisme italià de mitjans segle XX. Amb la pel·lícula *Bellissima* l'autor anuncia la crisi del neorealisme cinematogràfic, i no serà fins a l'obra *Rocco i sus hermanos* quan la crítica considerarà que Visconti hauria transformat el neorealisme en realisme, i que per tan el cinema de Visconti era un autèntic art, el qual buscava la vessant estètica i tenia un marcat compromís social. Aquest fet li permetrà explicar les circumstàncies que han provocat fets concrets. Tota aquesta evolució que sofreix la manera de fer cinema de Luchino Visconti es veurà reflectida en *El Gatopardo* que és l'obra clau de l'artista i que l'utilitzarem per exemplificar el seu cinema.

*El Gatopardo*² és una pel·lícula de l'any 1963, de temàtica històrica, i el seu argument principal és la decadència de la classe social aristocràtico-burguesa. Un personatge fonamental en la pel·lícula és el príncep protagonista, Don Fabrizio de Salina, que és més sicilià i dèspota que no

pas príncep il·lustrat, i per tan un element clar que il·lustra la temàtica i intencionalitat del film. En l'obra cinematogràfica hi ha molts aspectes documentals, així ens mostra fidelment el reflex d'una època: la del *Resurgimiento*; la seva reconstrucció històrica està molt treballada i, a més, la posada en escena destaca pel seu perfeccionisme, ja que es fa mitjançant un sofisticat vestuari i un decorat que resulta molt versemblant.

La relació entre literatura i cinema és molt perceptible en l'obra, ja que la pel·lícula segueix fidelment la novel·la en el desenvolupament de la trama. Així hi ha quatre temes que són comuns en el llibre i en la pel·lícula: el primer és una percepció singular de la Itàlia contemporània, el segon és una visió personal de la història caracteritzada pel fatalisme, en tercer lloc l'ensorrament de l'Antic Règim, la

decadència dels valors i de l'ordre social piramidal i, en quart lloc el sorgiment d'un nou món i d'un nou agent social: la burgesia. En *El Gatopardo* s'hi exposa un discurs polític, d'un món on el príncep no hi té cabuda, ja que no entén la modernitat i pateix una greu crisi d'identitat. Sobre el que suposa el decadentisme de Visconti reflectit en *El Gatopardo*, una frase del film: *Si volem que tot segueixi, es precis que tot canviï.*

Per això podem afirmar que *El Gatopardo* no és una obra cinematogràfica que pertanyi al corrent del neorealisme italià, sinó que la podríem incloure dins la corrent de realisme crític i que s'inclou dins les noves formes de pensament i art que crearan les noves maneres de viure. Tot aquest conjunt d'elements, han comportat que actualment encara es consideri a

Luchino Visconti com a un director de referència.

De la seva filmografia en destaquen:

1943 Ossessione
1948 La terra trema
1951 Bellissima
1954 Senso
1960 Rocco e i suoi fratelli
1963 Il Gattopardo
1969 La caduta degli dei
1971 Mort a Venècia
1973 Ludwig II

Lluís Company
Llicenciat en història

¹ Schifano, Laurence, "Luchino Visconti: *el fuego de la pasión*", ediciones Paidós, Barcelona, 1991.

² Versió recomenable de la pel·lícula: *Il Gattopardo*; directed by Luchino Visconti; adapted for the screen by Suso Cecchi d'Amico, Titanus, Italia, 1963